

Universitat
de les Illes Balears

Estudi de la Llengua i la Literatura Catalanes a partir de la cultura popular i tradicional: un enfocament per tasques.

Catalina Maria Garí Blanch

78220240 T

Memòria del Treball de Fi de Màster

Màster Universitari de Formació del Professorat

(Especialitat/Itinerari de Llengua i Literatura Catalanes)

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic 2016-2017

Data: 5, de juny de 2017

Nom Tutor del Treball: Maria Isabel Ripoll Perelló

RESUM

Amb el present treball hem volgut fer un repàs a la història per estudiar la introducció del català a les aules, esbrinar quina ha estat la metodologia i l'enfocament més estès a l'hora d'impartir l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes als cursos que comprenen l'Educació Secundària Obligatoria amb la intenció de demostrar que aquests mètodes educatius no donen un bon resultat en el conjunt d'estudiants. Per oferir una possible solució a aquest problema, hem creat una proposta que consisteix en aplicar pràcticament un nou enfocament en la metodologia per impartir l'assignatura. Concretament, volem presentar un projecte d'estudi de la Llengua i la Literatura per mitjà de la cultura popular i tradicional a partir de l'enfocament per tasques.

És per això que, partint del mètode esmentat, plantejam una proposta didàctica dirigida a alumnes de 4t d'ESO la finalitat de la qual és múltiple: veure com la Llengua i la Literatura Catalanes són dues disciplines que, a les aules dels cursos d'ESO, es poden estudiar de manera conjunta i que aquesta unió pot oferir uns avantatges als nostres alumnes. A més, a partir de la proposta pràctica el que volem fer es treballar un tema com és la cultura popular i tradicional que és present en el currículum –és un dels objectius generals que presenta aquest document que s'ha d'assolir durant l'etapa– però que en moltes ocasions és poc treballat i acaba sent desconegut pels alumnes.

Hem escollit aquest tema perquè ens pot ajudar a treballar no tan sols la Llengua i la Literatura Catalanes sinó anar molt més enllà i treballar amb valors com el respecte per les altres cultures i el treball amb persones d'altres generacions. Un altre objectiu que no podem oblidar és oferir una proposta més innovadora a través de l'enfocament per tasques que ens permeti treballar l'assignatura acomplint el que marca el currículum però a partir d'un nou plantejament que deixi de banda l'enfocament formal a l'hora d'ensenyar llengües.

PARAULES CLAU

Llengua i Literatura Catalanes, Cultura Popular i Tradicional, enfocament per tasques, aprenentatge significatiu.

ÍNDIX

1-INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA	5
2-OBJECTIUS DE L'ESTUDI I DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA QUE S'HI RELACIONA.....	8
3-ESTAT DE LA QÜESTIÓ	10
3.1-LA INTRODUCCIÓ DEL CATALÀ A L'ENSENYAMENT I LES METODOLOGIES UTILITZADES.....	10
3.2-UN NOU ENFOCAMENT A LES CLASSES DE LLENGUA I LITERATURA CATALANES	13
3.3- L'ENSENYAMENT DE LA LITERATURA A PARTIR DE L'ENFOCAMENT PER TASQUES	18
3.4-COM ENCAIXA LA NOSTRA PROPOSTA EN EL CURRÍCULUM QUE REGULA L'ENSENYAMENT SECUNDARI OBLIGATORI	19
3.5-LA NOSTRA PROPOSTA EN RELACIÓ AL CURRÍCULUM QUE REGULA L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA I LA LITERATURA CATALANES	23
4-DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA	25
4.1-INTRODUCCIÓ.....	25
4.2-OBJECTIUS GENERALS	31
4.3-EL PROJECTE: L'ESTUDI DE LA LLENGUA I LA LITERATURA CATALANES A PARTIR DE LA CULTURA POPULAR I TRADICIONAL: UN ENFOCAMENT PER TASQUES.	33
5-CONCLUSIONS	47
6-REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	49
7-ANNEXOS	52
1.RÚBRICA D'AUTOAVALUACIÓ PER AL TEXT BIOGRÀFIC.....	52
3.RÚBRICA D'AVAUACIÓ DEL SUPORT AUDIOVISUAL FET SERVIR EN L'EXPOSICIÓ ORAL DE LA BIOGRAFIA D'UNA PERSONA ENTREVISTADA	53
4.GRAELLA PER A REALITZAR LA IDENTIFICACIÓ D'ÍTEMS FOLKLÒRICS	54
5.GRAELLA PER A REALITZAR LA RECOLLIDA D'ÍTEMS FOLKLÒRICS.....	55
6.RÚBRICA D'AVAUACIÓ RECERCA EN EL CONTEXT FAMILIAR.....	56
7.RÚBRICA D'AVAUACIÓ DE L'ARTICLE/COMENTARI D'ÍTEMS FOLKLÒRICS	56
8. DIANA D'AVAUACIÓ DE LA CONSTRUCCIÓ DEL LLIBRE DIGITAL.....	57
9.RÚBRICA D'AVAUACIÓ DE LA PRESENTACIÓ DEL LLIBRE DIGITAL	58
10.RÚBRICA D'AVAUACIÓ PROGRAMA DE RÀDIO.....	59
11. CONTINGUTS	60

1-INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA

És conegut per tots nosaltres que el sistema educatiu és un espai on conflueixen moltes entitats, totes elles capaces de manifestar el seu posicionament, la seva opinió, els seus interessos per tal de prendre part d'aquest compendi. Això no obstant, hi deu haver consens que hi ha un objectiu últim que ha d'esdevenir la finalitat bàsica de l'educació i que en moltes ocasions és deixat de banda: les persones que reben de primera mà els resultats de les decisions preses per aquests col·lectius, és a dir, els alumnes.

En moltes ocasions es tenen presents aspectes que vénen donats per totes aquelles corporacions que conformen el sistema però es deixen de banda els estudiants, unes persones que sovint no saben expressar –o no s'atreveixen– la seva opinió i que per això són menystingudes i ignorades per donar solucions a les peticions dels grups que dominen el sistema. No obstant això, des de sempre hi ha hagut col·lectius lligats al món educatiu que han presentat enfocaments diversos perquè l'educació parteixi de les necessitats de l'alumnat.

Actualment, sembla que patim un retrocés força pronunciat d'aquest tipus d'iniciatives el motiu de tot plegat potser vengui donat per les mancances que tenim avui dia en les polítiques educatives dutes a terme que, suposadament, volen oferir una millora del sistema educatiu. És per això que la situació actual no és gaire favorable i, per tant, cal que es facin propostes que tinguin com a eix central els alumnes, perquè tots ells puguin rebre una educació de qualitat que els ajudi a esdevenir millors persones.

El Màster de Formació del Professorat ens ofereix una àmplia gamma d'assignatures que, en conjunt, ens donen la possibilitat d'establir un primer contacte amb el món educatiu. Per mitjà de l'estudi de totes aquestes matèries hem pogut arribar a formar-nos una visió actualitzada de la realitat educativa; hem pogut fer-nos una primera idea de quines són les eines per poder esdevenir uns bons professors; però, sobretot, hem pogut realitzar una anàlisi de la situació actual del sistema educatiu per poder així prendre posicionament

en el model educatiu que voldríem arribar a aconseguir a través del desenvolupament de la nostra professió.

A partir d'aquests estudis hem pogut establir una base de coneixement sobre el món educatiu i, a partir d'aquests principis, hem pogut analitzar –críticament i amb un coneixement de causa– la professió, l'organització dels centres, les lleis actuals del sistema, entre d'altres. En definitiva, per mitjà de l'estudi podem crear una base que ens permetrà ser uns docents competents i poder realitzar anàlisis comparatives que ens ajudaran, potser, a poder avançar en un nou model educatiu de més qualitat i dirigit al màxim nombre d'estudiants possibles.

Amb aquesta intencionalitat hem volgut elaborar un treball que esdevengui una petita passa per a oferir un ensenyament de la Llengua i la Literatura Catalanes actualitzat, basat en el currículum, tenint present la formació per competències i centrat en oferir als nostres alumnes una alternativa d'estudiar l'assignatura que sigui més entretinguda, motivadora, productiva, útil i efectiva. Així com ens indica Alcoverro, «pel general el que esperen els alumnes és que manifestem prou entusiasme per la matèria (la rutina acaba avorrint-nos i avorrint-los), i prou convicció en llurs capacitats d'aprenentatge, talent natural i habilitats, i en les expectatives que hi dipositem [...]» (ALCOVERRO, 2012:15).

La nostra proposició gira entorn a l'estudi de la Llengua i la Literatura Catalanes per mitjà d'un projecte de curs de treballar amb la cultura popular. És a dir, fer feina amb les competències i amb els requeriments del currículum però des d'un enfocament distint que permeti als alumnes treballar l'assignatura des de punts de vista diferents.

Per altra banda, voldríem remarcar també el valor que a partir d'aquesta proposta atorgam a «la relació entre la literatura i vida (com a educadora de les emocions, com a representació de la nostra experiència vital i com a funció de mirall); amb la vida cultural del país, de la ciutat, del poble, del barri; i, amb altres disciplines especialment artístiques, tant a dintre com a fora del centre» (ALCOVERRO, 2012: 16).

Si una cosa se'ns ha anat dient al llarg d'aquests mesos d'estudi del màster, és que tal i com la societat ha anat avançant –ha canviat la gent, la manera de viure, la manera d'entendre la vida i la joventut– l'escola també ha de fer aquest canvi per poder anar d'acord amb les exigències de la societat actual. Aquesta és una idea que no només ens ha estat referida, sinó que es tracta d'una premissa amb la qual estic totalment d'acord. La nostra tasca ha de ser, per tant, atorgar valor «[...] a la creació d'escenaris motivadors que ajudin a desenvolupar les capacitats dels estudiants [...] per explorar i descobrir camins, per projectar, per experimentar, amb constreyniments o deixant la ment en llibertat» (ALCOVERRO, 2012: 16).

Per tant, i ja per acabar volem destacar la següent idea «[...] procurem que la nostra praxi s'integri en un projecte educatiu de centre generador de respecte mutu, que reconegui i potenciï la feina ben feta tant per l'alumnat com pel professorat» (ALCOVERRO, 2012: 15).

2-OBJECTIUS DE L'ESTUDI I DE LA PROPOSTA DIDÀCTICA QUE S'HI RELACIONA

Una vegada introduït el tema del treball, passarem a parlar sobre els objectius als quals pretenem arribar a partir d'aquesta proposta de feina. Hem de considerar que aquestes tasques solen presentar dos tipus d'objectius distints: per una banda, els objectius de la part dedicada a la investigació –és a dir, a la part més teòrica de l'estudi– i, per altra banda, els objectius de la proposta didàctica que es presenta.

En primer lloc, parlarem dels objectius de la part de recerca. Amb la part dedicada a la investigació volem assolir un sol objectiu que és investigar com s'han dut a terme les classes de Llengua i Literatura Catalanes fins a dia d'avui i, a més, analitzar-ne l'efectivitat. Una vegada realitzada aquesta tasca, ens disposarem a cercar i a seleccionar mètodes més innovadors i actualitzats amb la intenció de donar un nou enfocament a les classes de Llengua i la Literatura Catalanes per així poder introduir també l'estudi de la literatura popular.

Assabentats de la nostra intencionalitat en matèria d'investigació educativa, passarem a parlar de la part pràctica. A continuació exposarem els objectius que pretenem assolir amb la realització de la proposta didàctica:

-Impartir l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes introduint un nou enfocament. Intentam, a partir d'aquesta tasca, oferir un nou mode d'impartir els continguts per tal que aquests siguin estudiats d'una manera més motivadora i profitosa.

-Deixar de banda l'estudi per separat de la llengua i la literatura i demostrar d'aquesta manera la complementarietat d'ambdues matèries. Concretament, el nostre objectiu és estudiar aquestes dues disciplines a través de la introducció a la recerca de la literatura popular oral –enfocada al folklore català en primera instància, però tenint presents les altres cultures que hi pugui haver a l'aula– entre els nostres alumnes.

«De fet, el folklore contribuïa a l'aprenentatge natural de la llengua alhora que desenvolupava la imaginació dels infants, afinava l'oïda poètica mitjançant la musicalitat [...], mitjançant el joc simbòlic, les metonímies i les metàfores, etc. Des de les cançons de bressol, les cantarelles de falda i els jocs eminentment fonètics dels embarbussaments o els d'enginy de les endevinalles a les cançons màgiques o de parar, els jocs de carrer, les rondalles o les llegendes. (ALCOVERRO, 2009: 4-5).

-Introduir el treball de camp. És a dir, fer dels nostres alumnes els cercadors de la informació que serà objecte d'estudi. Així potser sentiran que treballen sobre materials que, en certa manera, els són propis i que si no en continuen l'estudi ells mateixos, ningú no ho farà. Segons Sales (2012), la recerca de la rondalla i també de les altres categories folklòriques pot esdevenir una font de motivació per a una recerca posterior. És a dir, pot ser que el tema motivi l'alumnat a voler conèixer més coses sobre la matèria a la qual s'hauran introduït.

-Estudiar la llengua i la literatura a partir de l'enfocament per tasques per tal que els nostres alumnes vegin en aquestes activitats una feina profitosa i útil per a la comunitat i la societat en general. És a dir, volem que els alumnes se sentin part d'un projecte innovador amb el qual han de treballar per poder oferir uns resultats que podran ser reconeguts per algunes institucions especialitzades en aquest camp –a mode d'exemple podríem indicar, el Grup d'Estudis Etnopoètics.

-Fer més visible una disciplina com és l'Etnopoètica o la cultura popular i tradicional entre els nostres alumnes per tal que vegin en aquestes matèries una font d'estudi de la literatura però també de la Llengua Catalana. «La literatura popular [...] va ser una eina d'aprenentatge de la llengua i la cultura d'ençà de les primeres escoles catalanes» (ALCOVERRO, 2012: 19-20).

3-ESTAT DE LA QÜESTIÓ

3.1-LA INTRODUCCIÓ DEL CATALÀ A L'ENSENYAMENT I LES METODOLOGIES UTILITZADES

Tal i com hem comentat a l'apartat corresponent, la nostra intenció amb aquest apartat és investigar la manera com s'han dut a terme les classes de Llengua i Literatura Catalanes i l'efectivitat d'aquestes metodologies, a més de donar a conèixer un nou enfocament de treballar amb la Llengua i la Literatura Catalanes, l'enfocament per tasques.

Com a punt d'inici d'aquest tema, hauríem de parlar del moment en què les llengües vulgars van anar introduint-se en el món educatiu i, com a conseqüència, el llatí va deixar de ser l'única llengua de l'ensenyament. Així com ens indica Codina-Valls, «l'expansió de l'ús culte de les llengües vulgars més enllà de l'ús estrictament necessari va créixer ràpidament, amb ritmes diferents, en el conjunt del continent» (CODINA-VALLS, 2016: 17). Aquest canvi arribarà al seu màxim auge en el moment en què les llengües vulgars seran les llengües vehiculars dels espais acadèmics, és a dir, faran part del sistema educatiu. «En conseqüència, les llengües que identifiquen un Estat nació [...] aniran desplaçant progressivament el llatí i literatura llatina de l'educació, fins i tot de l'educació superior (per bé que encara hi romandran com a assignatures obligatòries fins a mitjan segle XX)» (CODINA-VALLS, 2016: 18).

Segons Codina-Valls (2016) aquesta pèrdua del llatí en els àmbits acadèmics va tenir dues conseqüències importants: en primer lloc, el fet que les diferents cultures es comencessin a expressar amb la seva pròpia llengua o, com diu l'autor esmentat, *poliglòtisme cultural*. I, en segon lloc, «la incorporació de la tradició literària nacional a l'ensenyament, en simbiosi amb l'ensenyament de la llengua» (CODINA-VALLS, 2016: 19).

En aquest context, hem de començar a parlar de la introducció de la Llengua Catalana a les acadèmies i centres d'estudi. Podem veure aquesta idea ja defensada per Joaquim Rubió i Ors a la seva obra *Lo gaiter del Llobregat*

(1841) quan ens indica que Catalunya no pot aspirar a la independència política però, en canvi, sí que pot aspirar a la independència literària. Tot i això, hi hagué autors que es posicionaren en contra d'aquesta idea (Antoni de Capmany, Milà i Fontanals –en un principi–, Balmes, entre d'altres).

Això no obstant, les idees de Rubió i Ors es van veure recolzades gràcies a l'embranchada que va suposar el moviment de la Renaixença. No podem oblidar però, que al llarg de la història la Llengua Catalana ha estat moltes vegades relegada a un segon pla amb la intenció d'establir la unitat lingüística castellana a tots els territoris espanyols. A més, hem de tenir present que la presència del català en el món educatiu ha estat i és un reflex de la història política i social viscuda en els territoris catalans.

Malgrat tot, però, la Llengua Catalana ha anat superant els múltiples obstacles i ha guanyat posicions en el sistema educatiu. Podem dir, per tant, que el català ha esdevingut una matèria obligatòria de l'ensenyament a partir de la dècada dels 60-70, moment en què les restriccions de la dictadura s'anaven suavitzant, que s'obrien nous horitzons i s'anhelaven aires de canvi. Per això, es començaren a formar entitats i moviments culturals amb la intenció d'establir unes possibles bases per a la renovació pedagògica de les escoles catalanes.

«L'ensenyament en català s'anà introduint progressivament en tot el sistema educatiu a partir del reconeixement oficial del bilingüisme escolar per part del Ministeri d'Instrucció Pública i de l'impuls que li va donar la Generalitat utilitzant les competències que li atorgava l'Estatut d'Autonomia. En aquest aspecte, també era destacable l'aportació, amb subvencions, premis i edició de material escolar, que hi feia l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana».¹

Una vegada establertes unes bases per a l'ensenyament en català, hem de saber que no sempre ha gaudit de la mateixa consideració. En un primer moment, i després de la implantació de l'ensenyament del català (1978-1983) en plena transició política democràtica de l'Estat espanyol, en els territoris de parla catalana es va aconseguir que s'establissin tres hores d'ensenyament de

---

¹ Informació extreta de <http://www.memoria.cat/mestres/content/la-llengua-catalana-en-l%E2%80%99ensenyament>. [29/05/2017]

català a la setmana. Amb el pas del temps i amb l'aprovació de la Llei de la Normalització Lingüística (1983) la sort del català a les aules va començar a canviar: en aquests moments es podria dir que el català havia esdevingut la llengua pròpia de tot l'ensenyament. A poc a poc, es va anar estenent el model del sistema educatiu en català.

Fins ara, hem parlat de l'arribada del català a l'escola. A partir d'aquí tractarem el tema de l'ensenyament d'aquesta llengua. A partir de l'article de Gómez i Lomas (2015) es pot fer un repàs de les transformacions fetes a les aules d'Educació Secundària Obligatòria de l'estat espanyol en relació a les matèries de llengua. Tradicionalment, s'ha ensenyat la llengua catalana a partir de la seva gramàtica i de la història de la literatura, és a dir, s'ha impartit un ensenyament formal i s'ha deixat de banda que totes les llengües són un element per a la comunicació i l'expressió, un element de construcció cultural i un objecte d'aprenentatge (CAMPS, 1993). Per tant, per caminar cap a una millora en educació lingüística, cal un abandonament de l'ensenyament formal per adoptar un enfocament comunicatiu. És a dir, s'ha de deixar de banda l'ensenyament únic de gramàtica i literatura per passar a donar a conèixer altres aspectes: oralitat, anàlisi de textos de diferents tipologies, realització de tasques i projectes que reflexionin sobre l'ús de la llengua, entre d'altres.

Seguint les consideracions de Pagès, «Durant anys s'ha intentat ensenyar a escriure llegint manuals i gramàtiques i consultant literatura, i no –com seria més assenyat i plaent– llegint literatura, i consultant manuals i gramàtiques» (PAGÈS, 1998: 150). És per això que el que ara cal és «prioritzar l'expressió oral, la comprensió lectora i la redacció escrita. I, potser, no obsessionar-se amb una presència excessiva de continguts lingüístics i literaris» (CARBONELL, 2012: 69).

Hem parlat d'oferir un nou enfocament de l'ensenyament de llengua; això no obstant, també cal canviar el sistema d'ensenyament de la literatura: s'ha d'abandonar el plantejament de la perspectiva historicista i fomentar la creativitat dels alumnes o, encara més, tal i com ens indica Pagès (1998: 150),

cal que la llengua i la literatura es tornin a vincular «sobretot, en el sentit del que tenen en comú i de la convicció que poden reforçar els continguts lingüístics a través de textos literaris. [...] A redactar bé, se n'aprèn llegint molt i escrivint més».

Tot això ho diem per una qüestió primordial: si un professor segueix les bases de l'ensenyament tradicional i es limita a transmetre informació no farà que els alumnes adquireixin els coneixements. A més, hem de tenir present que actualment tenim altres eines que ens poden oferir una informació similar. És a dir, avui dia el que hem de fer els docents és esdevenir uns guies per a l'obtenció del coneixement i fomentar entre els alumnes l'esperit crític per tal que puguin arribar a un aprenentatge significatiu.

A partir d'aquesta realitat educativa Gómez i Lomas (2015) ens indiquen que per tal de deixar de banda la tradició i oferir als alumnes uns ensenyaments de qualitat, cal potenciar la competència oral que, en els darrers anys, no s'ha ensenyat o s'ha centrat bàsicament en la lectura en veu alta o en les exposicions orals planificades sobre un tema determinat i, en segon lloc, cal que es deixi de banda l'enfocament historicista de l'ensenyament de la literatura per fomentar l'estima i el gaudi de la lectura de textos literaris. Per tant, l'enfocament que més es defensa per a ensenyar llengües és el comunicatiu, encara que a la majoria de centres d'educació secundària hi predomina un ensenyament tradicional (formal). De fet, des del 1990 els currículums ens indiquen que l'ensenyament de les llengües s'ha de basar en la competència comunicativa.

3.2-UN NOU ENFOCAMENT A LES CLASSES DE LLENGUA I LITERATURA CATALANES

Així com ens hem plantejat als objectius, a continuació ens disposarem a cercar nous mètodes d'ensenyament de l'assignatura per tal de realitzar les classes de Llengua i Literatura Catalanes de manera diferent i intentar, amb uns nous plantejaments, oferir als nostres alumnes una educació millor.

Per tant, amb la intenció d'acomplir el que dictamina el currículum educatiu actualment vigent –LOMQE–, proposam l'estudi de la Llengua i la Literatura Catalanes a partir de la cultura popular i tradicional: un enfocament per tasques perquè creiem que pot encaixar amb el que ens indica aquesta llei i implicar-nos, d'aquesta manera, amb la innovació educativa que pensam que pot oferir unes millors oportunitats als nostres alumnes. És per això que amb el present estudi volem defensar que és necessari un canvi d'enfocament de l'ensenyament de la Llengua Catalana i volem fer una proposta per demostrar que aquest canvi és possible. En conseqüència, hem triat l'enfocament per tasques perquè creiem que és un mètode que permet ensenyar llengua a partir de l'enfocament comunicatiu, que possibilita tractar totes les habilitats lingüístiques, que permet atendre la diversitat i, per últim, perquè permet que l'alumne esdevengui el protagonista principal de les classes, perquè «[...] la il·lusió i l'entusiasme que aboquem quan innovem s'encomana. Més si es procuren les condicions que fan que l'alumne esdevengui actor del propi aprenentatge» (ALCOVERRO, 2012: 25).

La nostra intenció és, per tant, oferir una proposta que defensi l'ensenyament de la llengua i la literatura de manera lligada, basada –tal i com ens indiquen les lleis– en l'enfocament comunicatiu.

«Els escolars, en definitiva, no aprenen a escriure estudiant gramàtiques ni llegint els Grans Autors, sinó absorbint per tots els porus la llengua de les obres que el plaer els demana, és a dir, aquells que –canonitzats o no– respecten el panteó textual. És així com s'aprèn a pensar, a comunicar-se: a no ser enganyat» (PAGÈS, 1998: 201).

És un fet real que els alumnes «s'han passat anys estudiant la normativa, repetida fins a la sacietat a Primària, Secundària i Batxillerat i, encara, dubten en l'accentuació, destil·len textos poc coherents, poc cohesionats, amb una pobresa lèxica més que evident i, en general, d'una pobríssima base cultural» (SOLDEVILA, 2012: 185).

Nosaltres amb l'estudi, la proposta i, en un futur, amb la nostra professió docent, intentarem canviar aquesta realitat. La nostra intenció serà oferir la

millor educació als nostres alumnes perquè surtin de l'ensenyament obligatori amb unes bases que siguin el punt d'inici per poder avançar. És a dir, el que els volem oferir és la visió que el domini de la llengua és primordial per a continuar amb qualsevol projecte.

I per què l'ensenyament de la llengua i la literatura a través de la cultura popular i tradicional? «És potser sobrer, en aquest paper, reivindicar una volta més l'interès de les rondalles [i de la literatura popular, en general] com a recurs didàctic de primeríssim ordre en la formació integral dels infants, els adolescents i els joves, i particularment en l'adquisició i la consolidació de competències lingüístiques» (BORJA, 2012: 121).

Gabriel Janer Manila a la seva obra *Escola i cultura. El territori com a projecte*. (1989, 49-50) indicava –a partir de les idees de Petr Bogatyrëv (1982, 148-156) – que la literatura popular tenia unes funcions essencials que tenen molta relació «amb les competències bàsiques, els objectius i els continguts que, atenent els decrets curriculars –i, simplement, el sentit comú–, han d'inspirar la planificació de les activitats a l'aula» (BORJA, 2012: 121).

Tal i com afirma Sales:

«La rondalla a l'aula contribueix a adquirir capacitats i aprenentatges diversos que fomenten l'ús de la llengua i la literatura (majoritàriament a nivell oral, però també a nivell escrit), entre els quals podem destacar l'«escolta i comprensió de narracions, contes, cançons, llegendes, poesies, endevinalles i dites, tradicionals i contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge» (GENERALITAT DE CATALUNYA, 2008)» (2012: 274).

A més, pensam que a través d'aquestes tasques introduïrem el treball de camp entre els nostres alumnes amb la intenció d'obrir-los el camí en aquest tipus de recerques perquè «la formació literària no es pot circumscriure exclusivament a l'àmbit escolar» (ALCOVERRO, 2012: 19) i, a més, perquè vegin una utilitat en el seu treball: recollir elements de la tradició popular per tal de vetllar per la seva conservació. Aquest és un dels principals lemes que volem defensar a partir de la proposta que farem seguidament, que els alumnes vegin una utilitat en la tasca que realitzen i potser, així, els motivem a realitzar una recerca posterior

en relació a la temàtica introduïda en aquestes sessions. És a dir, el tema pot ser que animi l'alumnat a voler conèixer més coses sobre la matèria estudiada.

A part d'oferir un enfocament nou a l'ensenyament tradicional impartit a les classes de Llengua i Literatura Catalanes i d'introduir entre els nostres alumnes el treball de camp per obtenir material d'estudi, pensam que hi ha una altra idea que es podria treballar per mitjà d'aquest tema: la interculturalitat. Com que segurament a la classe hi haurà algun alumne romanès, marroquí, castellanoparlant, o d'alguna altra procedència geogràfica o cultural, és a dir, que no tengués com a materna la llengua catalana, no els obligaríem a recollir exemples de la cultura oral popular catalana sinó que, si ho volguessin, podrien recollir ítems de la seva pròpia cultura per així, si els alumnes s'engresquessin en aquesta tasca, poder fer treballs de comparació sobre els diferents elements recollits. Tal i com ens indica Borja, «rastrear la distribució geogràfica d'una rondalla permet, en conseqüència, resseguir les relacions culturals i els lligams humans entre comunitats que, a pesar de les distàncies, comparteixen unes mateixes ficcions» (BORJA, 2012: 125).

De l'estudi de la cultura popular se'n deriven unes potencialitats immenses per oferir als nostres alumnes uns millors coneixements sobre la Literatura Catalana però també sobre la llengua.

«Les funcions que tradicionalment ha exercit [la cultura popular] no constitueixen sinó una garantia d'eficàcia pedagògica: en l'adquisició de competències lingüístiques, el foment d'hàbits de lectura, el cultiu d'un cert sentit crític, l'ensinistrament de la gramàtica de la fantasia, la reflexió metalingüística quant a les varietats i les diferents característiques de l'oralitat i l'escriptura, el conreu d'actituds sociolingüístiques, la plasticitat en la concepció del món la simbolització literària del medi vital, l'enriquiment en la construcció de noves identitats culturals de caràcter sumatiu, etc.» (BORJA, 2012: 122).

Si aprofundim en aquesta idea acabada de mencionar veurem el potencial didàctic que la literatura popular oral ofereix als professors (BORJA, 2003):

- La inclusió de textos de tradició oral en la programació d'unitats didàctiques.
- Una sòlida formació etnopoètica (inicial i continuada) del professorat.

- La intensificació dels treballs de recopilació, fixació i estudi del patrimoni etnopoètic.
- La pertinença d'involucrar els familiars de l'alumnat en projectes docents que promoguin el revifament i l'aprofitament de l'imaginari compartit.
- El disseny d'itineraris ludicodidàctics i la realització d'excursions interdisciplinàries pels escenaris dels relats populars.
- El suggeriment de lectures que recreen un imaginari popular genuí.
- L'elaboració de materials didàctics específics, que atenguin el patrimoni etnopoètic de l'entorn en què el centre educatiu s'arrela.
- La consideració del patrimoni etnopoètic en la programació per projectes que prenen base en el cicle del calendari (les estacions, els mesos, les festivitats, la meteorologia, els ritmes agraris, els jocs populars característics de cada època, etc.).
- La recuperació i difusió de jocs populars que, amb elements literaris o no, poden contribuir a la socialització de l'alumnat i a la recuperació de la llengua pròpia al pati.
- La publicació, digital o en paper, dels resultats de les recerques etnopoètiques de l'alumnat.
- La producció d'audiovisuals sobre literatura popular, amb la participació de l'alumnat en totes les fases del procés creatiu (redacció de guions, confecció de vestuari, localització i arranament d'espais, actuació, enregistrament, muntatge, etc.)

Per acabar aquest apartat i després d'haver vist les possibilitats que ens ofereix la cultura popular i tradicional, creiem que és important comentar aquesta idea defensada altra volta per Joan Borja (2002: 233) amb la qual estam totalment d'acord perquè és, en certa manera, la tasca que nosaltres defensam: «l'escola és el marc idoni per a la difusió –el rescat, la recreació– de la literatura del poble». I, a més, tal i com afirma Alcoverro, «mentre s'educa literàriament, mitjançant l'anàlisi, afinada o no tan afinada, s'aprèn d'escriure, i escrivint s'aprèn a llegir. Alhora que s'enriqueix i revitalitza el nostre llenguatge sovint pobre i embastardit, i més a conseqüència de la nostra situació lingüística» (2012: 27).

Amb tot, el que volem aconseguir ens ho expressen molt bé les paraules de Jordi Castellanos (1996): «ajudar l'estudiant a fer un viatge que només pot fer ell: el de la descoberta del sentit de la literatura. És a dir, el de la formalització en el llenguatge del sentit del món».

3.3- L'ENSENYAMENT DE LA LITERATURA A PARTIR DE L'ENFOCAMENT PER TASQUES

L'ensenyament de la literatura és una pràctica que, podríem dir, ha anat en declivi des de la publicació de la Llei General d'Educació de l'any 1970. És cert que les metodologies emprades per intentar promocionar la literatura i la lectura entre els més joves no han donat un resultat gaire favorable, per la qual cosa resulta necessari canviar de paradigma per ensenyar la literatura: la proposta que nosaltres considerem més escaient és l'estudi de la literatura a partir de l'enfocament per tasques.

L'objectiu principal d'aquest enfocament és que els alumnes reflexionin a partir de les activitats proposades «sobre la importancia de la lengua como instrumento literario, y de la literatura en sí misma como objeto estético fruto de una tradición cultural, no necesariamente escrita» (FERNÁNDEZ, 2008: 63).

Un dels principals canvis que proposa Fernández (2008) és el fet d'utilitzar la literatura com a mitjà per fer conscients els alumnes del valor de la cultura, com a mitjà per aprendre llengua, per reflexionar sobre temes universals, o per fer-nos més aptes per a la vida en societat. En definitiva, «lo ideal sería poder encontrar el equilibrio entre los contenidos exigidos por el currículo y los conceptos que al alumno pudieran interesar» (FERNÁNDEZ, 2008: 65). Aquesta seria l'única manera d'engrescar els alumnes a tenir interès per la literatura: partir dels seus propis gustos. Per tant, l'ensenyament de la literatura no és l'aprenentatge de dades històriques i trets biogràfics, sinó aconseguir que els estudiants gaudeixin dels textos literaris.

Partint d'aquests objectius, considerem adequat dissenyar un pla d'estudi basat en l'ensenyament per tasques perquè pensam que és el millor mètode per assolir els millors resultats de la proposta «porque permite al alumno dejar de ser un mero paciente de su aprendizaje, y convertirse [...] en agente de su conocimiento intelectual» (FERNÁNDEZ, 2008: 66) i, a més, veure utilitat als ensenyaments obtinguts.

A continuació proposarem una sèrie de trets positius que presenta aquesta metodologia i que, en definitiva, ens han fet optar per crear una proposta seguint aquests paràmetres: l'alumne deixa de ser una entitat passiva, l'aula es converteix en un espai de debat, permet l'intercanvi de coneixements i la introducció de nous sabers als que ja tenien dels anys anteriors, és un sistema que requereix l'esforç de l'alumne pel fet que cal que relacionin els sabers que ja tenien amb els nous, és un sistema que permet progressar al professor perquè pot observar maneres distintes d'entendre l'activitat docent i pot rebre els diversos punts de vista dels alumnes i, finalment, es canvia la perspectiva de l'ensenyament: els alumnes són els protagonistes. Per tots aquests motius, creiem que l'enfocament per tasques esdevé una metodologia indicada per treballar amb la literatura i en conseqüència, amb la llengua.

3.4-COM ENCAIXA LA NOSTRA PROPOSTA EN EL CURRÍCULUM QUE REGULA L'ENSENYAMENT SECUNDARI OBLIGATORI

Una vegada tractats tots els temes precedents, tal i com hem referit als paràgrafs anteriors, una de les coses que creiem que hem de tenir ben present és la informació que ens ofereix el currículum de l'educació secundària obligatòria² per tal de centrar-nos en la més important de les lleis que hem de seguir si ens volem dedicar a l'Ensenyament Secundari Obligatori. És per això que, a continuació, intentarem justificar que la nostra proposta té cabuda en el que s'indica en el decret 34/2015.

Una de les primeres idees que s'indiquen al decret i que cal que sigui assolida al llarg dels anys en què els alumnes cursen els estudis d'ESO és la següent: «L'educació secundària obligatòria ha de possibilitar que tots els alumnes accedeixin als elements bàsics de la cultura i adquireixin les competències necessàries que tota persona necessita per realitzar-se i desenvolupar-se personalment» (DECRET 34/2015: 25016). Pel que fa a la nostra opinió, amb la

---

² Decret 34/2015, de 15 de maig pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.

proposta didàctica que presentam es pot treballar per tal d'aconseguir aquest objectiu.

És a dir, cal que es treballin les assignatures des d'altres perspectives per tal que l'ensenyament esdevengui el més profitós possible, s'han de fer seqüències didàctiques «en què el centre de les activitats [sigui] l'ensenyament globalitzador, transversal, significatiu, lligat a la realitat i que ens permeti abastar el doble objectiu de fer i aprendre» (FARRÉ I MASIP, 2012: 214). Perquè «aprenem allò que hem viscut i hem aprofundit prou. I els estudiants, quan te'ls vas trobant passats els anys, se'n recorden especialment d'allò que més els va colpir, d'allò que els va permetre expressar la seva singularitat, ben lluny de la rutinariació de moltes tasques escolars» (ALCOVERRO, 2012: 16). És per això que la nostra intenció amb aquesta proposta pretén ser l'inici cap aquest canvi. Pensam que, actualment, és l'única manera viable de començar a fer passes pel canvi de sistema educatiu.

A més, «les habilitats, les capacitats, les destreses, les actituds i els continguts que assoleixin, fins i tot partint de l'entorn més proper, no seran complets, per tant, si no s'insereixen en el seu context, sobretot en el cas de les assignatures humanístiques i socials» (DECRET 34/2015: 25016). Treballar l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes a partir de la cultura popular pot ser una bona opció per tal tenir present la idea acabada d'esmentar. Cal que els alumnes treballin amb el seu entorn i també en el seu context perquè les habilitats, les capacitats, les destreses, les actituds i els continguts s'assoleixin.

Un dels principals objectius d'aquesta proposta és que els alumnes adquireixin uns valors que els ajudin a esdevenir millors persones. Aquest aspecte es pot començar a treballar a partir de l'estudi de la llengua i la literatura per mitjà de la cultura popular. No obstant això, el motiu de la nostra proposta va molt més enllà que els alumnes recullin ítems folklòrics i després aquests es treballin atenent els continguts proposats pel currículum. El que nosaltres volem és que cada alumne treballi la seva cultura (sense deixar de banda els aspectes que s'han de superar per aprovar l'assignatura), és a dir, que cada persona tengui

la possibilitat d'endinsar-se en el seu patrimoni en el mateix moment que aprèn la Llengua i la Literatura Catalanes. D'aquesta manera, fariem que els nostres estudiants coneguessin el seu patrimoni però també tenguessin present la llengua i la cultura d'altres indrets per treballar, d'aquesta manera, el valor i el respecte vers els seus companys que no les comparteixen.

«El reconeixement i l'estima de les característiques, la cultura i la llengua de la nostra comunitat, des del respecte, el reconeixement i l'interès per les característiques, les cultures i les llengües d'altres indrets, són pilars culturals l'assumpció dels quals és el principal instrument d'integració social i d'adquisició de valors compartits» (DECRET 34/2015: 25016).

Una altra de les iniciatives que fomentam és el treball intergeneracional. El que volem fer és posar-nos en contacte amb els dirigents d'alguna llar d'ancians per tal que els nostres alumnes, a part de treballar amb les seves famílies i persones properes, puguin dur a terme la seva tasca a la vegada que es relacionen amb aquesta part de la societat moltes vegades oblidada per la gent jove. D'aquesta manera, potser els alumnes farien passar una estona entretinguda als majors i, a la vegada, els seria profitosa pels seus estudis. En definitiva, que totes les parts implicades puguin treure un profit de la tasca realitzada. Tot això esdevindria «una delícia per als professors, que ens permet aprendre juntament amb els alumnes» (ALCOVERRO, 2012: 18).

Per tal d'assolir tots aquests objectius, «el rol del docent és fonamental, ja que ha de ser capaç de dissenyar tasques o situacions d'aprenentatge que possibilitin la resolució de problemes, l'aplicació dels coneixements apresos i la promoció de l'activitat dels estudiants» (DECRET 34/2015: 25016).

Una altra de les idees que se'ns ha transmès des dels estudis del Màster de Formació del Professorat, és que cal que l'Ensenyament Secundari Obligatori sigui treballat des d'una visió interdisciplinària, és a dir, que es treballin les diferents assignatures des de perspectives diverses. Creiem que la proposta que nosaltres defensam pot esdevenir útil per posar en pràctica aquesta premissa, pel fet que la Llengua, la Literatura i, més concretament, la cultura

popular catalanes permeten un enfocament interdisciplinari o, si més no, permeten la coordinació amb altres assignatures per tal de treballar conjuntament i assolir objectius diversos en la realització d'una activitat concreta. Pensam que algunes de les activitats que nosaltres proposam es poden dur a terme coordinats tant amb el departament de Llengua i Literatura Castellana com amb els departaments d'Educació Física, Història i fins i tot, els de Plàstica i Matemàtiques. Com diu Miquel Martí i Pol «tot està per fer i tot és possible» i jo afegesc: cal intentar-ho, cal unir forces per un ensenyament millor.

El decret també proposa les finalitats de l'educació secundària obligatòria, ens hem de referir a dues d'aquestes indicacions perquè pensam que a través de la nostra proposta poden ser treballades: «Aconseguir que els alumnes assoleixin els elements bàsics de la cultura, especialment en els aspectes lingüístic, humanístic, artístic, científic i tecnològic» (DECRET 34/2015: 25018) i «Fomentar la consciència de pertànyer a la comunitat de les Illes Balears i contribuir al coneixement i la valoració del patrimoni lingüístic, històric, artístic, cultural i ambiental». (DECRET 34/2015: 25018).

Per altra banda, si ens endinsam en analitzar les competències clau que es proposen en el currículum, es pot considerar que des de la nostra assignatura i, en concret, des de la proposta que desenvolupam, podem treballar amb sis de les set competències que s'han establert. Aquestes són: competència lingüística, aprendre a aprendre, competència digital, competència social i cívica, sentit d'iniciativa i esperit emprenedor i consciència i expressions culturals.

Pel que fa als principis metodològics i pedagògics que s'especifiquen al decret, pensam que és possible tenir-los en compte a l'hora de desenvolupar aquesta proposta didàctica. Els principis als quals feim referència són els següents:

-«La metodologia didàctica ha de ser fonamentalment comunicativa, activa, participativa i adreçada a l'assoliment dels objectius, especialment els aspectes més directament relacionats amb les competències clau. S'han de fomentar els mètodes

que impliquen desenvolupar la capacitat de resoldre problemes, mètodes de recerca i d'investigació i l'ús habitual de les tecnologies de la informació i la comunicació» (DECRET 34/2015: 25020).

-«L'acció educativa ha de procurar la integració dels aprenentatges posant de manifest les relacions entre les matèries i la seva vinculació amb la realitat. També s'ha de promoure la feina en equip i afavorir una progressiva autonomia dels alumnes que contribueixi a desenvolupar la capacitat d'aprendre per si mateixos» (DECRET 34/2015: 25020).

-«Sense perjudici del tractament específic que se'n fa en les matèries de l'àmbit lingüístic, s'han de planificar activitats que fomentin la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita i el desenvolupament de la capacitat per dialogar i expressar-se en públic» (DECRET 34/2015: 25020).

-«S'ha de fomentar la feina en equip dels professors i s'ha d'afavorir la coordinació dels integrants dels equips docents» (DECRET 34/2015: 25020).

Com a conclusió a aquesta part, volem parlar esment en un punt present en el decret, concretament a l'article 29 que ens indica que «La prevenció de la violència de gènere, de la violència terrorista i de qualsevol forma de violència, racisme o xenofòbia, inclòs l'estudi de qualsevol crim contra la humanitat, s'ha d'incloure en alguna programació docent de l'etapa» (DECRET 34/2015: 25031) creiem que amb aquesta proposta podem treballar amb els valors que pensam que poden ajudar als alumnes a esdevenir millors persones, a respectar els altres, en definitiva, a comprendre i a veure les altres persones i les altres cultures com una font d'enriquiment personal i no des del racisme que, pel que fa a la nostra opinió, és la visió més estesa.

3.5-LA NOSTRA PROPOSTA EN RELACIÓ AL CURRÍCULUM QUE REGULA L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA I LA LITERATURA CATALANES

A continuació, ens endinsarem a parlar de l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes present a l'annex 3 –del decret amb el qual estàvem tractant en el punt precedent– que fa referència a les assignatures de lliure configuració autonòmica.

En primer lloc, parlarem de la importància de l'assignatura que impartirem en un futur com a docents amb l'assoliment de les finalitats bàsiques de l'etapa de l'educació secundària obligatòria. Creiem que la nostra assignatura és un pilar fonamental per tal d'aconseguir que

«els alumnes adquireixin els elements bàsics de la cultura, especialment en els aspectes humanístic, artístic, científic i tecnològic; desenvolupar i consolidar hàbits d'estudi i de treball a fi de preparar-los per a la incorporació a estudis posteriors» (ANNEX 3 DECRET 34/2015: 25284).

És a dir, el fet d'estudiar Llengua i Literatura Catalanes és fonamental per poder «adquirir i consolidar altres coneixements» (ANNEX 3 DECRET 34/2015: 25284). El principal objectiu de l'etapa –en referència a l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes– és comprendre la llengua i expressar-s'hi amb correcció tant oralment com per escrit. No obstant això, atenent els principis metodològics i pedagògics, és tasca del docent dissenyar la manera com els alumnes poden arribar a adquirir aquestes competències de la millor manera possible, perquè la seva etapa dels estudis obligatoris no sigui un tràmit que els obliguen a passar, sinó una etapa d'aprenentatge bàsica per a la seva formació com a persones.

4-DESENVOLUPAMENT DE LA PROPOSTA

4.1-INTRODUCCIÓ

Tota part teòrica emmarcada en un context educatiu ha de tenir la seva proposta pràctica per poder-la posar en funcionament i aconseguir, d'aquesta manera, els objectius proposats per tal d'esdevenir un projecte útil encaminat a la millora de l'educació oferta pels professors als seus alumnes.

És ben sabut que el desenvolupament més tradicional del sistema educatiu – almenys en referència a l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes– actualment ha perdut la seva efectivitat. És per això que a l'actualitat ensenyar Llengua i Literatura Catalanes significa treballar constantment perquè «s'ha de lluitar contra el desprestigi generalitzat i –induït– de les humanitats i de la cultura, amb tots els valors que se'n deriven» (CASALS, 2012: 9). Per un altre costat,

«L'ensenyament de la Llengua i de la Literatura Catalanes ha de vèncer no tan sols els nivells cada vegada més baixos de competència lingüística i literària, sinó especialment la ignorància o, en el pitjor dels casos, l'animadversió d'una part d'alumnes que han crescut en el descrèdit que hem indicat [...]. La situació de la llengua i la literatura catalanes a les aules del segle XXI és, en aquest sentit, de jutjat de guàrdia. Des de fa temps, el col·lectiu del professorat se'n queixa, per activa o per passiva, però les autoritats educatives i la classe política s'estimen més mirar cap a una altra banda» (CASALS, 2012: 9).

Tant és així, que cada dia augmenten els índexs d'alumnes absentistes, els mals resultats, la falta de motivació que, en conjunt, ens demostren la necessitat de canvi. Si bé és cert que sempre hi ha hagut alumnes que malgrat el sistema educatiu imperant, assoleixen els estudis amb èxit. Això és així perquè deixant de banda el que dictaminen les lleis –«la nova llei defineix l'educació com un tot integrador i ordenador de la pròpia realitat de cada noi i noia. És a dir, en els seus objectius finals es planteja la necessitat de formar ciutadans capaços de viure amb autonomia personal i harmonia en una societat plural, plena d'exigències de tot ordre [...]» (CASSANY, LUNA I SANZ, 2001: 51)–, si no es canvia la manera de fer dels professors, el sistema educatiu sembla

que va encaminat a donar educació a les persones més predisposades a rebre'n i oblidar-se directament de les altres.

Això no obstant, pensam que aquesta no és la idea, el lema defensat pel model educatiu imperant hauria de ser una educació de qualitat per a tots el alumnes. És a dir, no hem de voler fer els alumnes bons, millors; i els alumnes magres, pitjors. No, aquesta no és la idea.

Per aquest motiu, per la necessitat de canvi de model educatiu, a continuació oferirem una proposta a partir de la qual intentarem que els alumnes puguin treballar amb una sèrie de continguts relacionats amb activitats que els aportin, a part de coneixements, valors per esdevenir millors persones. Aquesta és la nostra idea: que el sistema educatiu obligatori els proporcioni uns coneixements bàsics però sobretot, entre tots, oferir-los la possibilitat de, a través del món educatiu, treballar amb altres aspectes (valors) que els facin unes persones útils i aptes per a la vida en societat.

En definitiva, canviar la perspectiva del món educatiu i oferir un sistema per a tots: per ajudar a progressar tots els nostres alumnes per igual. I aquest lema només es pot aconseguir proposant noves maneres de treballar i ensenyar –a part de continguts– molts altres aspectes que esdevenen clau per a la formació de tota persona.

Una idea que no ha estat dita en aquest desvetllament d'intencionalitat educativa, és la voluntat que els nostres alumnes treballin continguts i valors però, a més, vegin una utilitat en la tasca realitzada. Pensam que aquesta idea és de gran importància pel fet que, en moltes ocasions, els alumnes creuen que les activitats i els treballs realitzats a l'institut no serveixen per a res. Bé doncs, mitjançant aquest projecte intentarem que els nostres alumnes vegin una utilitat en totes les tasques realitzades i que tots ells es puguin sentir part d'un projecte que els ajudarà a progressar i a adquirir coneixements.

Al currículum s'indica que hi ha una sèrie d'ítems que cal que tenguem presents per tal de desenvolupar la nostra tasca com a docents. Aquestes són les idees a les quals feim referència:

«És convenient que la distribució del mobiliari de l'aula permeti l'organització de feines en grups i la realització d'activitats diferents —audicions, debats, etc.—, i que propiciï l'organització de l'espai de manera que es faciliti la comunicació entre els aprenents» (ANNEX 3 DECRET 34/2015: 25287).

«S'ha de tendir a un vertader currículum integrat de llengües, que eviti les repeticions innecessàries de continguts i que, alhora, faci que els alumnes siguin conscients que poden aprofitar el que saben d'una llengua per l'altra» (ANNEX 3 DECRET 34/2015: 25287).

«El professor de llengua ha de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'han d'orientar els alumnes a la recerca selectiva d'informació, tant a partir dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies que ajuden a l'aprenentatge autònom i a l'enfocament reflexiu i estratègic de la llengua» (ANNEX 3 DECRET 34/2015: 25290).

«Aprendre llengua contribueix directament al desenvolupament de les competències socials i cíviques, que es poden definir com el conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's a les societats democràtiques, en el sentit que aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a negociar, a aproximar-se a altres realitats» (ANNEX 3 DECRET 34/2015: 25290).

«Finalment, la competència que es refereix a la consciència i les expressions culturals ha de permetre que els alumnes apreïïn, compreguin i valorin de manera crítica les manifestacions culturals i artístiques, a la vegada que s'hi familiaritzen mitjançant el coneixement i el gaudi del patrimoni cultural» (ANNEX 3 DECRET 34/2015: 25290).

Tenint present tot el que hem anat exposant al llarg d'aquesta tasca, passarem a parlar de la proposta didàctica que creiem que ens permetrà fer passes per aconseguir una millora en el sistema educatiu.

Aquesta proposta no ha estat pensada en el moment de començar aquest treball, sinó que tot va iniciar-se a través de la realització d'un treball de l'assignatura Complement d'Especialitat II en l'àrea de la Llengua i la Literatura

Catalanes que consistia en preparar el desenvolupament d'una sessió de classe per poder realitzar amb els alumnes de secundària. La sessió que vaig preparar per tal de complir amb l'objectiu consistia en proposar activitats per treballar la Llengua i la Literatura Catalanes a través de la cultura popular catalana –en primera instància. Com que la cultura popular és un tema que és present en el currículum de secundària, vaig pensar que podria ser interessant introduir de tant en tant als nostres alumnes sessions dedicades a tractar-lo.

Per tal d'acomplir l'objectiu suara esmentat, vaig dissenyar una sessió dirigida a alumnes de quart d'ESO que presentava la intenció d'introduir-los i poder treballar la Llengua i la Literatura Catalanes a partir de l'amplíssim món que conforma la cultura popular. Per entrar en aquest tema d'una manera podríem dir més fàcil i donar inici a la sessió, vaig considerar adequat només centrar-me en veure les categories folklòriques i, d'aquest apartat, parlar únicament sobre quatre tipus d'ítems folklòrics: la rondalla, la llegenda, la cançó popular i els refranys, d'una manera dinàmica, motivadora i divertida.

Les activitats que vaig proposar per realitzar durant la sessió foren les següents: en primer lloc, els vint-i-cinc minuts inicials els dedicariem a fer una pluja d'idees sobre cada una de les categories folklòriques proposades, per conèixer què saben els alumnes sobre el tema. Amb aquesta pluja d'idees els alumnes –amb l'ajuda de la professora– haurien d'arribar a extreure les característiques de cada ítem folklòric perquè poguessin servir per procedir a la seva identificació, objectiu de la següent activitat. Una vegada establertes les característiques, organitzaríem els alumnes en grups de quatre per realitzar una activitat d'identificació d'ítems folklòrics.

Aquestes serien les dues activitats que vaig pensar per a realitzar durant el temps de classe; no obstant això, en vaig dissenyar una altra per tal d'introduir el treball de camp als alumnes i perquè veiessin una utilitat a la seva tasca: recollir elements de la tradició popular per tal de vetllar per la seva conservació. Aquesta activitat s'hauria de dur a terme a mode de deures. La meva proposta era que els alumnes simulessin la tasca dels missioners folklòrics. Per tant, la

tercera activitat no es duria a terme durant aquesta sessió, sinó que consistiria en què cada un dels alumnes hauria de fer de recol·lector d'exemples folklòrics –mínim un exemple per a cada categoria explicada a classe– d'entre el seu context familiar més proper.

La meva idea era que a partir d'aquestes tres primeres activitats iniciéssim un projecte per desenvolupar al llarg del curs per tal de donar continuïtat al tema i treballar sobre aspectes concrets del currículum a través de l'estudi de la cultura popular. A partir d'aquest moment fou quan vaig determinar quin seria el tema d'estudi que dedicaria a la realització del Treball de Fi de Màster i, amb aquesta intenció, vaig intentar realitzar tots els treballs que hem fossin possibles encaminats a la millora d'aquesta primera idea inicial per tal de poder crear un projecte de treball apte per a presentar com a tasca de finalització d'aquests estudis.

Amb aquest fi vaig realitzar una millora a la primera idea per presentar-la com a treball de l'assignatura Investigació i Innovació Educativa, pel fet que la meva intenció era que les tres primeres activitats proposades fossin l'inici d'un projecte per treballar la cultura popular al llarg del curs i donar continuïtat al tema. Com he esmentat unes línies més amunt, volia treballar la Llengua i la Literatura Catalanes a partir de l'estudi de la cultura popular d'una manera dinàmica, motivadora i divertida; però com que encara no he aconseguit abandonar per complet la manera com vaig rebre les classes durant els meus anys d'estudiant, no em va venir a la ment pensar que, actualment, la millor forma de motivar i fer més atractiu un tema és introduir el component digital per dur a terme alguna tasca o projecte. Bé doncs, vaig repensar la situació i, per tal de donar continuïtat a la tasca, fer-la més atractiva i així poder-la seguir a mode de projecte fins a final de curs, vaig reprendre la sessió i vaig introduir les noves tecnologies a la proposta inicial.

Com he dit, es tractaria d'engrescar els alumnes a partir de la primera sessió per tal que aquest tema pogués ser tractat a mode de projecte al llarg del curs. Una d'aquestes tasques de continuació podria ser la realització d'una revista o

llibre digital per tal de fer públics els fruits d'aquestes recerques a la resta del centre, per així donar a conèixer els treballs que els alumnes realitzessin i tenir una eina de difusió de les feines fetes durant el curs.

Ja per acabar, m'agradaria mencionar que a través de la cultura popular es pot fer feina amb molts d'aspectes que ajudarien als nostres alumnes en primer lloc, a treballar continguts del currículum; en segon lloc, a adquirir alguns dels objectius generals que s'haurien d'assolir al llarg dels anys d'estudi de l'Educació Secundària Obligatòria i, per acabar, tot plegat els ajudaria a esdevenir millors persones.

Bé doncs, amb aquesta intenció desenvolupam aquesta tasca, una feina que creiem que ajudarà als nostres alumnes a aprendre la Llengua i la Literatura Catalanes des d'una perspectiva diferent que els permetrà treballar amb continguts i competències diverses i, al mateix temps, adquirir coneixements des de diferents punts de vista, fet que pensam que pot ser motivador i engrescador.

Amb aquest objectiu, introduiríem els nostres alumnes a l'amplíssim món que conforma la cultura popular i tradicional catalana i, a més, els faríem realitzar tasques que esdevinguessin útils per a la Literatura Catalana i el patrimoni immaterial al mateix temps que intentaríem que els alumnes veiessin una utilitat en la realització d'aquest tipus de treballs tant a nivell personal com acadèmic.

A partir d'aquesta idea inicial dissenyarem una proposta didàctica per tal d'acomplir l'objectiu final, desenvolupar un projecte d'estudi de la Llengua i la Literatura Catalanes a partir del tema de la cultura popular i tradicional mitjançant l'enfocament per tasques.

Ara ha arribat l'hora de deixar de banda les contextualitzacions i les explicacions de les idees inicials per començar a donar forma al projecte. Sabeu d'on prové aquesta idea i també coneixeu que s'hi ha d'aprofundir per tal d'esdevenir un projecte complet. Seguidament, continuarem amb les propostes suara esmentades per tal d'assolir l'objectiu proposat.

4.2-OBJECTIUS GENERALS

A continuació, aportarem els objectius que volem aconseguir mitjançant la proposta didàctica. Els que oferim seguidament són alguns objectius generals del currículum d'ESO, ens hi referim pel fet que creiem que estudiar la Llengua i la Literatura Catalanes a través de la cultura popular i tradicional ens podria ajudar a assolir aquests objectius que s'especifiquen que han de ser aconseguits en finalitzar els estudis obligatoris.

«Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets amb respecte cap als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i els grups, exercitar-se en el diàleg garantint els drets humans i la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, com a valors comuns d'una societat plural, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica» (DECRET 34/2015: 25018).

«Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i feina individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal» (DECRET 34/2015: 25018).

«Enfortir les seves capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seves relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes» (DECRET 34/2015: 25019).

«Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per adquirir, amb sentit crític, nous coneixements» (DECRET 34/2015: 25019).

«Desenvolupar l'esperit creatiu i emprenedor i, a la vegada, desenvolupar actituds de confiança en un mateix, de participació, de sentit crític, d'iniciativa personal i la capacitat d'aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats» (DECRET 34/2015: 25019).

«Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en llengua catalana i en llengua castellana, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de les seves literatures» (DECRET 34/2015: 25019).

«Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura, la història i el patrimoni artístic i cultural, especialment els corresponents a les Illes Balears, reforçar el

sentiment de pertinença a l'àmbit cultural i lingüístic català i entendre la diversitat lingüística i cultural com un dret dels pobles i dels individus» (DECRET 34/2015: 25019).

«Valorar la diversitat de cultures i de societats, i desenvolupar actituds de respecte envers la seva llengua, cultura, les seves tradicions, els seus costums i el seu patrimoni artístic i cultural» (DECRET 34/2015: 25019).

I també, per tal d'assolir objectius específics de l'assignatura de Llengua i Literatura Catalanes:

«Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístic» (DECRET 34/2015: 25290).

«Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua catalana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiar-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials» (DECRET 34/2015: 25290).

«Aconseguir la competència en llengua catalana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la seva participació en les creacions culturals. A fi que sigui possible que, al final de l'educació secundària obligatòria, s'utilitzi normalment i correctament la llengua catalana» (DECRET 34/2015: 25290-25291).

«Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació» (DECRET 34/2015: 25291).

«Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció» (DECRET 34/2015: 25291).

«Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal» (DECRET 34/2015: 25291).

«Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres» (DECRET 34/2015: 25291).

«Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa» (DECRET 34/2015: 25291).

4.3-EL PROJECTE: L'ESTUDI DE LA LLENGUA I LA LITERATURA CATALANES A PARTIR DE LA CULTURA POPULAR I TRADICIONAL: UN ENFOCAMENT PER TASQUES.

Una vegada vistes quines són les idees que van donar inici al projecte, a continuació cal que ens plantejem la seva continuïtat al llarg del curs. Com que volem que sigui un projecte de treball sobre un tema en concret, no el dissenyarem per treballar durant totes les sessions que dura un curs, sinó que hem pensat que els alumnes treballarien en aquest tema en les sessions de la primera setmana de cada mes, és a dir, tendríem vuit setmanes per a realitzar el treball que ens proposem. Tenint present que la proposta va encaminada a alumnes de 4t d'ESO i realitzen 3'5 hores de català a la setmana, disposaríem de 28 hores de classe per a realitzar tot el projecte. Aquestes hores es podrien traduir en tres tasques per setmana. Si alguna setmana hi hagués temps sobrant, els alumnes podrien treballar en les tasques dels dies anteriors per tal de millorar-les.

Abans de passar a la programació per sessions, hem de saber que per a realitzar cada una de les tasques seguirem sempre una mateixa estructura: en primer lloc, explicació dels objectius de la sessió per part del professor mitjançant la projecció de la graella de la feina que s'hauria de dur a terme durant aquella classe per tal que els alumnes estiguin totalment informats del que han de fer, del que s'espera d'ells i de com seran avaluats. En segon lloc, els estudiants començaran a realitzar les activitats programades per aquella sessió.

A més, a principi de curs el professor haurà d'explicar als alumnes que totes les tasques que vagin realitzant han de ser incloses a una carpeta d'aprenentatge que s'haurà d'entregar a final de curs.

Abans de passar la propera part, creiem que aquestes paraules de Carbonell (2012) resumeixen molt bé la nostra intenció amb la proposta que segueix a continuació:

«Segurament, un dels preceptes bàsics que tenim plantejats com a ensenyants és aconseguir aquest encaix entre llengua i literatura. També, com hem vist, hem de dedicar esforços a apropar la gramàtica a la redacció textual. I, sobretot, començar a creure que la literatura és un camp de treball d'immenses possibilitats per a la formació dels nostres alumnes» (CARBONELL, 2012: 70).

PROGRAMACIÓ PER SESSIONS

Tasca 1 (setmana 1, sessió 1)		
Títol	Planificam un text biogràfic	
Tasca final	Planificar l'escriptura d'una petita biografia personal per donar-se a conèixer als altres.	
Objectius	-Planificar un text biogràfic (narratiu). -Planificar un text relacionat amb l'àmbit personal. -Aprendre que la redacció de textos és un procés que presenta una sèrie de passes que s'han de seguir per elaborar un text de manera correcta.	
Continguts	4.1, 4.2, 4.3	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Planificació individual del text biogràfic: <ul style="list-style-type: none"> a. Pluja d'idees. b. Selecció i posada en ordre de les idees. 2. Redacció d'un esborrany.	10 min. 10 min. 30 min.
Avaluació	Autoavaluació a través d'una rúbrica. Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica. Aplicació per part del professor del mètode Garrison.	

Tasca 2 (setmana 1, sessió 2)		
Títol	Revisam i redactam un text biogràfic	
Tasca final	Elaborar un petit text biogràfic.	
Objectius	-Aprendre que la redacció de textos és un procés que presenta una sèrie de passes que s'han de seguir per elaborar un text de manera correcta. -Revisar de manera individual un primer esborrany d'un text. -Redactar un text narratiu de caràcter biogràfic.	
Continguts	4.1, 4.2, 4.3	
Seqüenciació	Activitats	Temps

	1. Revisió de l'esborrany realitzat durant la sessió anterior.	10 min.
	2. Elaboració del text biogràfic definitiu.	40 min.
Avaluació	Autoavaluació a través d'una rúbrica. Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica. Aplicació per part de la professora del mètode Garrison.	

Tasca 3 (setmana 1, sessió 3)		
Títol	Companys, aquest som jo	
Tasca final	Presentar-se als companys.	
Objectius	-Seleccionar les parts més importants d'un text. -Resumir els continguts d'un text. -Planificar una exposició oral. -Fer un discurs oral.	
Continguts	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Lectura dels textos biogràfics (cada alumne llegirà el seu en silenci i de manera individual).	5 min.
	2. Selecció de les parts més importants.	5 min.
	3. Preparació d'un guió per a realitzar una exposició oral.	10 min.
	4. Realització de les exposicions orals per tal de donar-se a conèixer als seus companys.	30 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor (observació sistemàtica) i per part del professor i els companys mitjançant una rúbrica de l'exposició oral.	

Tasca 4 (setmana 2, sessió 1)		
Títol	L'entrevista	
Tasca final	Elaboració de preguntes per a realitzar una entrevista amb la intenció d'escriure una biografia d'una altra persona.	
Objectius	Planificar les preguntes adequades per a obtenir la informació desitjada.	
Continguts	4.1, 4.4	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Pluja d'idees conjunta per tal d'establir possibles preguntes per a realitzar durant l'entrevista.	15 min.
	2. Selecció de les preguntes més adequades.	15 min.
	3. Establiment d'una entrevista model que s'utilitzarà per a fer les entrevistes.	20 min.

Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.
------------------	---

Tasca 5 (setmana 2, sessió 2)		
Títol	Fem entrevistes!	
Tasca final	Realitzar una entrevista a una persona major d'una llar d'ancians.	
Objectius	-Fer una entrevista per obtenir dades sobre la biografia d'una persona. -Treballar amb persones d'altres generacions.	
Continguts	1.2, 1.3, 2.3	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	*Per a realitzar aquesta activitat s'hauria de demanar una hora a un altre professor. Aquesta hora se li hauria de retornar, és per això que aquesta setmana només tindrà dues tasques. A més, s'ha d'haver parlat amb el director de la llar d'ancians per presentar-li el projecte. També s'hauria de planificar l'activitat amb la persona responsable d'organitzar activitats lúdiques amb els majors. *Aquesta tasca es realitzarà en parelles prèviament fetes pel professor per tal d'atendre la diversitat.	
	1. Desplaçament a peu de l'institut a la llar d'ancians.	15 min.
	2. Realització de les entrevistes (enregistrament mitjançant un dispositiu mòbil).	50 min.
	3. Revisió de la informació obtinguda.	20 min.
	4. Retorn al centre.	15 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

Tasca 6 (setmana 3, sessió 1)		
Títol	I aquesta és la meva vida	
Tasca final	Redacció d'un esborrany de la vida d'una persona major.	
Objectius	-Planificar un text biogràfic (narratiu). -Planificar un text relacionat amb l'àmbit personal. -Aprendre que la redacció de textos és un procés que presenta una sèrie de passes que s'han de seguir per elaborar un text de manera correcta.	
Continguts	4.1, 4.2, 4.3	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	*Aquesta tasca es realitzarà en parelles prèviament fetes pel professor per tal d'atendre la diversitat.	
	1. Escoltar els enregistraments de les entrevistes per obtenir informació i poder començar a organitzar el	40 min.

	text. 2. Planificació i organització del text.	10 min.
Avaluació	Autoavaluació a través d'una rúbrica. Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

Tasca 7 (setmana 3, sessió 2)		
Títol	Un passeig per la vida de...	
Tasca final	Redacció d'un relat biogràfic a través de la informació obtinguda en una entrevista.	
Objectius	-Revisar un primer esborrany d'un text. -Redactar un text narratiu de caràcter biogràfic.	
Continguts	4.1, 4.2, 4.3	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	*Aquesta tasca es realitzarà en parelles prèviament fetes pel professor per tal d'atendre la diversitat. 1. Revisió de l'esborrany realitzat durant la sessió anterior. 2. Elaboració del text biogràfic definitiu.	10 min. 40 min.
Avaluació	Autoavaluació a través d'una rúbrica. Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica. Aplicació per part de la professora del mètode Garrison.	

Tasca 8 (setmana 3, sessió 3)		
Títol	L'exposició oral amb un suport audiovisual	
Tasca final	Preparar una exposició oral amb un suport audiovisual.	
Objectius	-Seleccionar les parts més importants d'un text. -Resumir els continguts d'un text. -Planificar una exposició oral a través d'un suport audiovisual.	
Continguts		
Seqüenciació	Activitats	Temps
	*Aquesta tasca es realitzarà en parelles prèviament fetes pel professor per tal d'atendre la diversitat. *Activitat que s'hauria de dur a terme a l'aula d'informàtica. 1. Lectura dels textos biogràfics creats per les parelles d'alumnes. (cada parella farà una lectura silenciosa del seu propi text) 2. Selecció de les parts més importants. 3. Preparació d'un guió per a realitzar una exposició oral. 4. Creació del suport audiovisual que faran servir durant	5 min. 5 min. 5 min. 35 min.

	l'exposició.	
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor i els companys mitjançant l'observació sistemàtica i a través d'una rúbrica de l'exposició oral.	

Tasca 9 (setmana 4, sessió 1)		
Títol	Avui parlarem sobre la vida de...	
Tasca final	Presentació de les biografies realitzades a les persones majors mitjançant un suport audiovisual. Es tractaria d'exposar el procés seguit per fer la feina i mostrar el suport audiovisual creat.	
Objectius	-Fer un discurs oral clar i coherent. -Parlar sobre la vida d'una altra persona.	
Continguts	1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Presentacions de les tasques realitzades pels alumnes.	50 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor i els companys mitjançant l'observació sistemàtica i a través d'una rúbrica de l'exposició oral.	

Tasca 10 (setmana 4, sessió 2)		
Títol	La rondalla, la llegenda, la cançó popular i els refranys	
Tasca final	Identificació d'ítems folklòrics	
Objectius	-Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de la cultura popular. -Conèixer l'existència dels ítems folklòrics treballats. -Conèixer les característiques que presenten per saber-los recollir i classificar de manera correcta.	
Continguts	1.2, 2.3, 3.3, 5.2	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Pluja d'idees en grup gran per saber quines coses coneixen de cada un d'aquests ítems folklòrics.	15 min.
	2. Amb l'ajuda del professor, acabar d'establir les característiques bàsiques de cada un d'aquests ítems.	5 min.
	3. Els alumnes formarien petits grups heterogenis (4-5 persones) per fer una activitat d'identificació d'ítems folklòrics presentats per escrit o per escoltar. Els alumnes haurien d'emplenar una graella.	30 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

Tasca 11 (tasca per a realitzar a casa)
--

Títol	A la recerca d'ítems folklòrics (I)	
Tasca final	Obtenció d'ítems folklòrics a través de la realització d'entrevistes.	
Objectius	<p>-Recollir exemples folklòrics, mínim un exemple per cada categoria explicada a classe, d'entre els seu context familiar més proper.</p> <p>-Obtenir ítems de la cultura popular a través d'entrevistes.</p> <p>-Enregistrar els elements recollits.</p>	
Continguts	6.2	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	<p>1. Realització de les entrevistes (enregistrament mitjançant un dispositiu mòbil).</p> <p>2. Emplenar una graella per a cada ítem folklòric recollit.</p> <p>*Cada alumne ha d'enregistrar mínim un exemple de cada categoria estudiada.</p>	-
Avaluació	Aquesta activitat serà entregada al professor i avaluada mitjançant una rúbrica.	

Tasca 12 (setmana 4 , sessió 3)		
Títol	A la recerca d'ítems folklòrics (II)	
Tasca final	Obtenció d'ítems folklòrics a través de la realització d'entrevistes.	
Objectius	<p>-Anar a la llar d'ancians i, per parelles, realitzar entrevistes a la persona major de la qual van fer la biografia per enregistrar rondalles, llegendes, cançons populars i refranys.</p> <p>-Obtenir ítems de la cultura popular a través d'entrevistes.</p> <p>-Enregistrar els elements recollits.</p>	
Continguts	6.2	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	<p>*Per a realitzar aquesta activitat s'hauria de demanar una hora a un altre professor. Aquesta hora se li hauria de retornar. A més, s'ha d'haver parlat amb el director de la llar d'ancians per presentar-li el projecte. També s'hauria de planificar l'activitat amb la persona responsable d'organitzar activitats lúdiques amb els majors.</p> <p>1. Desplaçament a peu de l'institut a la llar d'ancians.</p> <p>2. Realització de les entrevistes (enregistrament mitjançant un dispositiu mòbil).</p> <p>3. Revisió de la informació obtinguda.</p> <p>4. Retorn al centre.</p>	<p>15 min.</p> <p>50 min.</p> <p>20 min.</p> <p>15 min.</p>

Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.
------------------	---

Tasca 13 (setmana 5, sessió 1) aquesta setmana només es realitzarien dues sessions per retornar la sessió al professor a la qual l'hauríem demanada per poder tenir dues hores per anar a la residència a fer les entrevistes.		
Títol	Avui serem transcriptors!	
Tasca final	Transcripció dels ítems folklòrics obtinguts.	
Objectius	-Transcriure els enregistraments obtinguts de les entrevistes.	
Continguts	5.2, 4.4	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Escoltar els enregistraments realitzats durant la sessió anterior i transcriure'ls. 2. Elaboració d'un comentari sobre la recerca realitzada.	40 min. 10 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

Tasca 14 (setmana 5, sessió 2)		
Títol	Compartim l'experiència	
Tasca final	Conèixer el que cada parella de missioners ha recollit.	
Objectius	-Posar en comú de l'experiència de recollir ítems folklòrics. -Saber i controlar més o manco què s'ha recollit amb tota la classe. -Presentar el comentari que cada parella ha realitzat.	
Continguts	1.3, 2.2	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Cada parella explicarà el comentari que ha fet per donar a conèixer als altres la feina realitzada. 2. Fer una taula de tots els materials recollits pels alumnes.	30 min. 20 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

Tasca 15 (setmana 6, sessió 1)		
Títol	Interculturalitat	
Tasca final	Posada en comú dels elements recollits pels alumnes d'entre el seu context familiar més proper parant especial atenció als exemples que hagin pogut recollir els alumnes procedents d'altres cultures.	
Objectius	-Posada en comú dels elements recollits. -Donar un protagonisme especial als alumnes que tenen una cultura diferent a la catalana. -Cercar similituds i diferències entre ítems folklòrics de cultures diferents.	
Continguts	1.3, 2.1, 2.3, 3.1, 5.2	
Seqüenciació	Activitats	Temps

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cada alumne exposarà als seus companys els exemples que ha recollit. 2. Analitzarem amb més deteniment els exemples procedents d'altres cultures. 3. Recerca de similituds i diferències entre els ítems folklòrics catalans i els d'altres cultures. 	15 min. 15 min. 20 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

Tasca 16 (setmana 6, sessió 2)		
Títol	Volem ser redactors	
Tasca final	Preparació de materials per a redactar un article.	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> -Escriure un exemple o uns quants d'entre els materials recollits. -Fer un breu estudi dels materials seleccionats. -Preparar un esborrany de l'article/comentari sobre els textos. 	
Continguts	3.4, 3.5, 4.1, 4.4	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Les parelles d'alumnes que han estat treballant de manera conjunta escolliran d'entre els materials que han enregistrat i transcrit, la composició o composicions que més els agradin. 2. Una vegada tinguin el material escollit en faran un estudi i prepararan un esborrany de com volen que sigui el seu article. 	10 min. 40 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica. Autoavaluació mitjançant rúbriques.	

Tasca 17 (setmana 6, sessió 3)		
Títol	Redactam articles	
Tasca final	Redacció d'un article/comentari sobre algun ítem folklòric recollit.	
Objectius	-Redactar un article/comentari sobre els textos escollits.	
Continguts	3.4, 3.5, 4.1, 4.4	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Redacció, a partir de l'esborrany realitzat durant la sessió anterior, de l'article o comentari sobre els exemples de la cultura popular oral recollits.	50 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica. Autoavaluació mitjançant rúbriques. Aplicació del mètode Garrison d'escriptura de textos.	

Tasca 18 (setmana 7, sessió 1)		
Títol	Ordenam les idees	
Tasca final	Recopilatori de tots els materials recollits.	
Objectius	-Realitzar una classificació i una ordenació de tots els materials recollits.	
Continguts	3.4	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Entre tota la classe es farà una taula on aparegui la informació necessària per a conèixer cada exemple recollit (nom de la peça, tipus de composició i nom de l'informant).	50 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

Tasca 19 (setmana 7, sessió 2)		
Títol	4t Edicions	
Tasca final	Realització d'un llibre digital a través del programa <i>Calaméo</i> .	
Objectius	-Muntar un llibre digital que permeti tenir tota la informació recopilada a cada un dels alumnes (biografies i exemples recollits).	
Continguts		
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Els alumnes es distribuïran les tasques: <ul style="list-style-type: none"> a. Coordinadors. 4 alumnes b. Dissenyadors. 5 alumnes c. Informàtics. 4 alumnes (s'anirien alternant) d. Redactors/Revisors. 8 alumnes e. Il·lustradors. 4 alumnes. 	50 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica. Autoavaluació mitjançant rúbriques.	

Tasca 20 (setmana 7, sessió 3)		
Títol	Presentam la tasca realitzada	
Tasca final	Presentació del llibre digital.	
Objectius	-Preparar una presentació per donar a conèixer la tasca realitzada a la resta del centre.	
Continguts	4.1, 4.2, 4.4	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Els alumnes es distribuïran en cinc grups de cinc persones (grups heterogenis realitzats prèviament pel professor).	

	<p>2. Cada grup farà una ressenya de les passes que han seguit per poder crear el llibre digital.</p> <p>3. Grups:</p> <p>a. Alumnes que fan una introducció.</p> <p>b. Alumnes que expliquen la recerca d'informació biogràfica.</p> <p>c. Alumnes que expliquen la recerca de materials folklòrics.</p> <p>d. Alumnes que expliquen el sistema de preparació i el muntatge del llibre.</p> <p>e. Alumnes que avaluen l'experiència.</p>	50 min.
Avaluació	<p>Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.</p> <p>Autoavaluació mitjançant rúbriques.</p> <p>Aplicació del mètode Garrison d'escriptura de textos.</p>	

Tasca 21 (setmana 8, sessió 1)		
Títol	Posada en comú	
Tasca final	Acabar de preparar la presentació del llibre.	
Objectius	<p>-Mostrar les parts que s'han estat preparant a tota la classe.</p> <p>-Debatre si tots els alumnes hi estan d'acord.</p> <p>-Revisar la informació en conjunt.</p> <p>-Acabar la presentació.</p> <p>-Triar portaveus per presentar el llibre el temps d'un esplai.</p>	
Continguts	2.3	
Seqüenciació	Activitats	
	1.Cada grup farà pública la seva part a tota la classe.	15 min.
	2.Es debatrà entre tots que la informació que ha posat cada grup és correcta i si tots els alumnes hi estan d'acord.	20 min.
	3.Revisar la informació en conjunt.	5 min.
	4.Triar portaveus per presentar el llibre el temps d'un esplai.	10 min.
Avaluació	<p>Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.</p> <p>Autoavaluació grupal mitjançant el debat.</p>	

Tasca 22 (setmana 8, sessió 2)		
Títol	Redactors per a un canal de ràdio	
Tasca final	Preparar programes de ràdio.	
Objectius	<p>-Preparar programes de ràdio per a donar a conèixer la informació recopilada a través de les entrevistes.</p>	

Continguts	4.1, 4.3, 4.4	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Els alumnes, en parelles, a partir de la informació recollida, planificaran una locució per la ràdio. D'aquesta manera podran donar a conèixer –altra volta– la tasca feta.	50 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica. Autoavaluació mitjançant rúbriques. Aplicació del mètode Garrison d'escriptura de textos.	

Tasca 23 (setmana 8, sessió 3)		
Títol	Locucions radiofòniques	
Tasca final	Preparar programes de ràdio.	
Objectius	-Posar en comú les programacions fetes. -Establir un ordre de comunicació. -Muntar –juntament amb el departament de música– un sistema de ràdio-pati.	
Continguts	1.2, 1.3	
Seqüenciació	Activitats	Temps
	1. Els alumnes presentaran oralment als seus companys el programa de ràdio que hagin realitzat.	30 min.
	2. A continuació, entre tots s'establirà un ordre de comunicacions de totes les programacions.	20 min.
Avaluació	Heteroavaluació per part del professor mitjançant l'observació sistemàtica.	

AVALUACIÓ

A continuació exposarem la manera com seran avaluades totes aquestes tasques realitzades pels alumnes. Avaluarem els treballs a partir de les competències: escoltar, parlar, llegir, escriure i educació literària. Cada una d'aquestes competències puntuarà un 20% de la nota final juntament amb les altres activitats realitzades al llarg dels trimestres (es farà la mitjana de totes les activitats incloses a cada bloc). Hem de dir, però, que la competència coneguda com «coneixement de la llengua» serà avaluada de manera implícita en totes les tasques realitzades.

BLOC 1: ESCOLTAR
<ul style="list-style-type: none"> -Fer una entrevista a una persona major (biografia). -Fer una entrevista a un membre de la família (ítems folklòrics). -Fer una entrevista a una persona major (ítems folklòrics).
BLOC 2: PARLAR
<ul style="list-style-type: none"> -Presentació oral autobiografia. -Fer una entrevista a una persona major (biografia). -Fer una entrevista a un membre de la família (ítems folklòrics). -Fer una entrevista a una persona major (ítems folklòrics). -Explicació/comentari dels elements obtinguts als companys. -Presentació llibre digital. -Programa de ràdio.
BLOC 3: LLEGIR
<ul style="list-style-type: none"> -Lectura de rondalles, llegendes, cançons i refranys. -Article/comentari sobre els ítems recollits (a partir del comentari veurem si han fet una lectura correcta de la composició escollida). <p>*Els alumnes, com a activitat voluntària, podrien llegir el llibre de Rafel Ginard, <i>El cançoner popular de Mallorca</i>, una petita obra que els podria donar unes directrius per tal de dur a terme la recerca de materials folklòrics.³</p>
BLOC 4: ESCRIURE

³ GINARD BAUCÀ, Rafel (1981). *El cançoner popular de Mallorca*. Palma: Editorial Moll.

- Redacció d'un text autobiogràfic.
- Redacció d'un text biogràfic.
- Transcripció ítems folklòrics llar d'ancians.
- Transcripció ítems folklòrics família.
- Comentari dels elements recollits.
- Article sobre algun dels elements recollits.
- Llibre digital (nota compartida amb tota la classe).
- Presentació del llibre digital.
- Redacció programa de ràdio.
- Carpeta d'aprenentatge.

BLOC 5: EDUCACIÓ LITERÀRIA

- Graells d'identificació d'ítems folklòrics.
- Classificació dels ítems folklòrics obtinguts.
- Comentari dels ítems recollits.
- Article sobre algun dels llibres recollits.

5-CONCLUSIONS

Amb la realització d'aquest treball que estam a punt de finalitzar posam fi a una primera etapa de formació com a futurs docents. A través de l'estudi i de totes les tasques de les diferents assignatures que conformen el Màster de Formació del Professorat hem pogut obtenir molta informació sobre el sistema educatiu en general i, més concretament, –amb les assignatures específiques de l'especialitat realitzada– sobre el funcionament de l'ensenyament de la Llengua i la Literatura Catalanes. És per això que consideram que amb aquesta petita investigació i amb la proposta didàctica que s'hi relaciona exposam els coneixements obtinguts.

Una de les coses de major importància que consideram que ens ha aportat aquesta tasca ha estat la possibilitat de fer una reflexió sobre l'ensenyament tradicional de la llengua catalana i realitzar una proposta amb la intenció d'intentar oferir una alternativa per tal de superar les mancances que aquest sistema presenta. És per això que hem proposat ensenyar Llengua i Literatura Catalanes a través de la cultura popular i tradicional a partir d'una metodologia més innovadora com és l'enfocament per tasques.

Amb el conjunt de les tasques proposades hem intentat posar en funcionament totes les competències exigides pel currículum però donar més pes a la redacció i a la parla, pel fet que consideram que en moltes ocasions són deixades de banda per passar a tractar altres competències com pugui ser el bloc del coneixement de la llengua. És per això que, en tot moment, hem volgut crear la situació necessària perquè els alumnes haguessin de parlar i discutir en parella, grup reduït o grup gran, per organitzar, dur a terme i avaluar els treballs realitzats.

En referència a la proposta didàctica oferta hem de dir que pensam que s'ha ajustat al currículum que ens indica la llei educativa vigent (LOMCE) atès que per mitjà de l'estudi de la Llengua i la Literatura Catalanes a partir de la cultura

popular: un enfocament per tasques es treballen la majoria de les competències clau exigides, els objectius i els continguts que s'hi relacionen.

A més a més, amb la planificació de les sessions a través de l'enfocament per tasques, creiem que podem oferir una atenció a la diversitat molt millor que no pas seguint un desenvolupament tradicional de les sessions. Ho diem perquè cada alumne pot realitzar les activitats segons les seves possibilitats i arribar al resultat que li sigui possible. I, tenint present el nivell de cada un, avaluar-los.

Això no obstant, hem d'indicar que aquesta proposta mai no ha estat posada en pràctica i que, per tant, els resultats que se'n poden obtenir ens són desconeguts. El que ens proposam és, en un futur, posar-la en funcionament i analitzar els resultats per saber si els nostres propòsits són correctes, si podem seguir amb aquesta línia educativa o, per contra, si convé cercar altres metodologies que donin uns millors resultats per oferir una educació de la màxima qualitat possible als nostres alumnes.

Així i tot som conscients que tot canvi educatiu suposa uns riscos atès que els alumnes s'han d'acostumar al canvi i han de veure en ell un motiu de progrés i no un entrebanc en la seva formació. Acabarem, però, amb les paraules de Richard M. Felder (1995): «nunca dijimos que iba a ser fácil».

6-REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ALCOVERRO, Carme (2009). «Literatura oral encara». *Escola Catalana* (Volum 457). P. 4-5.
- ALCOVERRO, Carme (2012). «Estratègies per a l'ensenyament de la literatura catalana». A *Actes del Setzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (Volum I). Salamanca: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 15-38.
- BOGATYRĚV, Petr (1982). «La "funcionalità" della canzone popolare». Casali, Elide (ed.): *Letteratura e cultura popolare*. Bolonya, Zanichelli. P. 148-156.
- BORJA I SANZ, Joan (2012). «Etnopoètica i ensenyament de llengües: sobre les possibilitats didàctiques de les rondalles en el sistema educatiu contemporani». A *Actes del Setzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (Volum I). Salamanca: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 121-130.
- BORJA, Joan (2003). «Notes sobre l'interès de la literatura popular en el sistema educatiu valencià». Armangué, Joan (ed.): *Le lingue del popolo. Contatto linguistico nella letteratura popolare del Mediterraneo occidentale*, Càller-l'Alguer, Arxiu de Tradicions/ Edizioni Grafica del Parteolla.
- CAMPS, Antoni (1993). «Didáctica de la llengua: la emergencia de un campo científico específico». A: *Infancia y aprendizaje*, vol. 62 i 63. Madrid.
- CASSANY, Daniel; LUNA, Marta; SANZ, Glòria (2001). *Ensenyar llengua* (6a edició). Barcelona: Graó.
- CASTELLANOS, Jordi (1996). «L'educació literària, escola de vida». Entrevista feta per Joaquim Noguero a *Escola Catalana*, vol. 3, p. 18-30.

DECRET 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears, BOIB 73, de 16 de maig de 2015 § 1 (2015).

FARRÉ SANFELIU, Antònia i MASIP PORQUERES, M. del Carme (2012). «Ensenyar llengua oral i escrita a l'ESO amb centres d'interès». A *Actes del Setzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (Volum I). Salamanca: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 213-222.

FERNÁNDEZ MARTÍN, Patricia (2008). «La enseñanza de la literatura por tareas: una propuesta didáctica para alumnos de bachillerato». *Didáctica. Lengua y Literatura*, núm. 20. P. 61-87.

JOVER GÓMEZ-FERRER, G.; LOMAS GARCÍA, C. (2015). «Ensenyament del llenguatge, competències comunicatives i aprenentatge de la democràcia: avanços, resistències i dificultats». A LOMAS, C. (Coord.). *Fonaments per a un ensenyament comunicatiu del llenguatge*. Barcelona: Graó. P.151-192.

JOVER, G. i LOMAS, C. (2015). «Ensenyament del llenguatge, competències comunicatives i aprenentatge de la democràcia: avanços, resistències i dificultats». A Lomas, CARLOS (coord.), *Fonaments per a un ensenyament comunicatiu del llenguatge* (1ª ed., p. 151-192). Barcelona: Editorial Graó.

PAGÈS, Vicenç. (1998). *Un tramvia anomenat text (El plaer en l'aprenentatge de l'escriptura)*. Barcelona, Empúries. P.150.

SALES, Mònica (2012). «La rondalla en el marc del treball cooperatiu: adaptant la tradició a la nova mirada que suposa un currículum orientat a l'adquisició de competències». A *Actes del Setzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes* (Volum I). Salamanca: Publicacions de l'Abadia de Montserrat. P. 267-276.

SOLDEVILA, L. (2012). «Treballar la llengua des de la literatura». A Casals, D.; Foguet, F. (eds.) *La llengua i la literatura catalanes a les aules del segle*

xxi. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona i Societat Catalana de Llengua i Literatura. P. 185-191

JANER MANILA, Gabriel (1998). Escola i cultura. El territori com a projecte. Barcelona, Rosa Sensat- Edicions 62.

6.1-WEBS CONSULTADES

<http://blocs.mesvilaweb.cat/pmayans/?p=268238>

7-ANNEXOS

1. RÚBRICA D'AUTOAVALUACIÓ PER AL TEXT BIOGRÀFIC

Ítems a tractar	Sí	No
Aspectes formals:		
- Té un títol?		
- El títol es relaciona amb el contingut del text?		
- Es respecten els marges?		
- La lletra és clara?		
Estructura:		
- Hi ha una presentació de la persona biografiada?		
- Es descriuen els fets més importants de la seva vida?		
- Resaltau alguns aspectes importants de la persona?		
Consecució del text:		
- La presentació dels esdeveniments segueix un ordre?		
Protagonista:		
- Hi ha un únic protagonista en el text?		
- Hi apareixen altres persones relacionades amb la vida del protagonista?		
Vocabulari:		
- Es repeteixen moltes paraules?		
- El vocabulari utilitzat és adequat?		
Ortografia:		
- Hi ha moltes faltes d'ortografia?		
- Les oracions s'entenen?		
- S'ha puntuat el text?		
- S'han utilitzat connectors?		

2. RÚBRICA PER A AVALUAR LES EXPOSICIONS ORALS SOBRE LA BIOGRAFIA

Nom de l'alumne:	N O V E L L	A P R E N E N T	A V A N Ç A T	E X P E R T
Bona organització de la informació (Presentació, parts, etc.)				
L'objectiu del treball és clar (bon procés de desenvolupament)				
Bon llenguatge verbal (entonació, correcció, colom, ordre, etc.)				
S'ha ajustat al temps per a realitzar l'exposició				
S'han seleccionat les parts més importantes del text				
Llenguatge no-verbal (seguretat i control de l'exposició)				
Domini de la informació (Capacitat d'explicar sense suport)				

3. RÚBRICA D'AVALUACIÓ DEL SUPORT AUDIOVISUAL FET SERVIR EN L'EXPOSICIÓ ORAL DE LA BIOGRAFIA D'UNA PERSONA ENTREVISTADA

Rúbrica d'avaluació	Excel·lent	Bé	Regular	Deficient
El suport presenta una estructura correcta.				
És visual (hi ha més imatge que text).				
El text escrit no presenta faltes d'ortografia.				
El text escrit utilitza un vocabulari adequat.				
Creativitat				
Domini del suport utilitzat				

4.GRAELLA PER A REALITZAR LA IDENTIFICACIÓ D'ÍTEMS FOLKLÒRICS

Enregistrament/text 1
Característiques que presenta: <ul style="list-style-type: none">
•
•
•
•
•
•
Per tant, podem dir que és una...

5. GRAELLA PER A REALITZAR LA RECOLLIDA D'ÍTEMS FOLKLÒRICS

Nom del recol·lector:		Data:
Nom de l'entrevistat:		Edat:
Data de naixement:	Lloc:	
Ocupació:		
Nom de l'ítem folklòric:		
Classificació:		
Transcripció del text:		
Informació sobre el context (intenció, funcionalitat, etc.):		

6. RÚBRICA D'AVUACIÓ RECERCA EN EL CONTEXT FAMILIAR

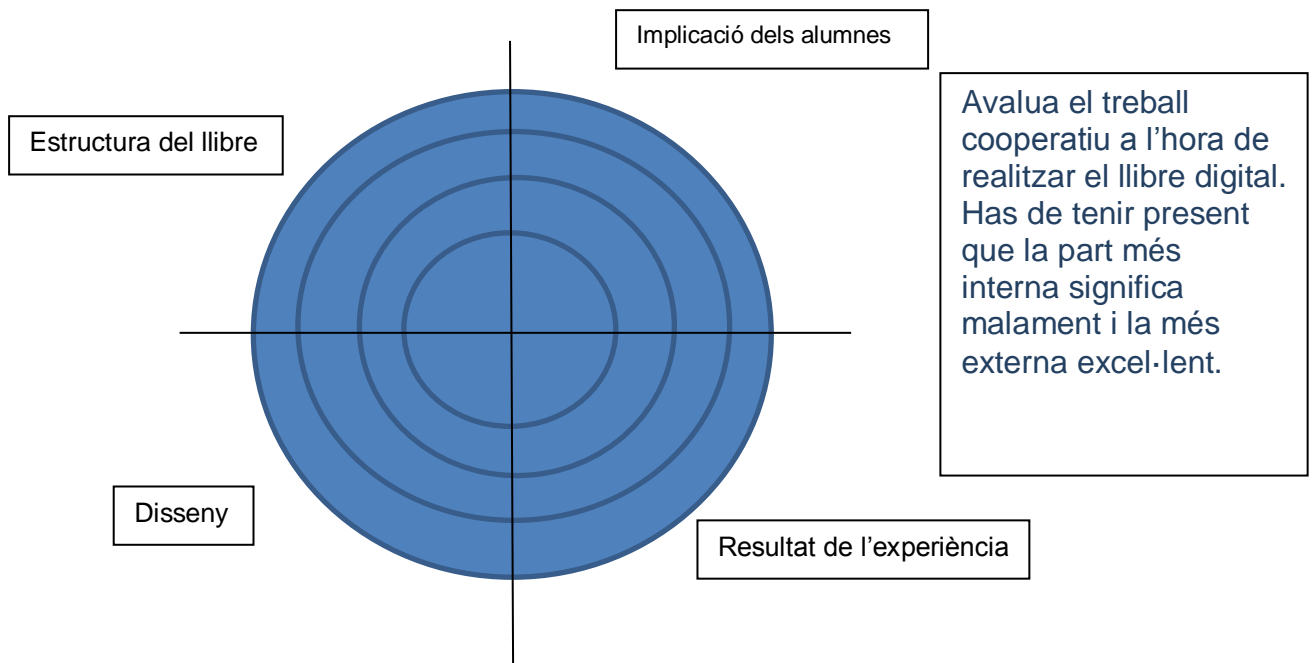
ÍTEMS QUE ES TENDRAN PRESENTS	MB	B	R	M
L'alumne ha recollit mínim un exemple per categoria estudiada.				
Les graelles estan ben emplenades (hi ha tota la informació requerida).				
L'enregistrament auditiu es pot escoltar sense dificultats.				
Hi ha enregistrada tota l'entrevista.				
L'alumne s'expressa amb correcció.				
L'alumne utilitza un registre adequat.				
L'alumne es dirigeix a l'entrevistat amb respecte.				
L'alumne explica a l'entrevistat en què consisteix el treball que fa.				
L'alumne aconsegueix el propòsit de l'entrevista.				

7. RÚBRICA D'AVUACIÓ DE L'ARTICLE/COMENTARI D'ÍTEMS FOLKLÒRICS

ÍTEMS QUE ES TENDRAN PRESENTS	MB	B	R	M
L'article/comentari presenta unes parts definides (introducció, desenvolupament i conclusions).				
Se situa l'ítem folklòric en el seu context.				
Es parla de la persona que l'ha proporcionat.				
S'identifica el tema principal de l'exemple comentat.				
L'alumne ha comprès l'exemple del qual parla.				
Es parla sobre l'estructura que presenta l'exemple.				
Relaciona el contingut amb el context de l'exemple.				
L'alumne relaciona la composició amb altres exemples similars recollits o que conegui.				
Les idees estan ben expressades i estructurades.				
El text està ben redactat (sense errors ortogràfics, sense castellanismes, sense repeticions innecessàries, és adequat, és coherent, està cohesionat)				
El text està ben presentat (llegibilitat, marges, lletra, tamany)				

8. DIANA D'AVUACIÓ DE LA CONSTRUCCIÓ DEL LLIBRE DIGITAL

9. RÚBRICA D'AVALUACIÓ DE LA PRESENTACIÓ DEL LLIBRE DIGITAL

ÍTEMS				
	N O V E L L	A P R E N E N T	A V A N Ç A T	E X P E R T
Bona organització de la informació (Presentació, parts, etc.)				
Qualitat de la introducció				
Explicació entenedora de la tasca de recerca de la informació				
Explicació clara del sistema de recerca utilitzat				
Explicació entenedora del recurs digital utilitzat				
L'objectiu del treball ha quedat clar (bon procés de desenvolupament)				
Bon llenguatge verbal (entonació, correcció, colom, ordre, etc.)				
Llenguatge no-verbal (seguretat i control de l'exposició)				
Domini de la informació (Capacitat d'explicar sense suport)				

10. RÚBRICA D'AVALUACIÓ PROGRAMA DE RÀDIO⁴

PUNTS ASPECTES	4 punts: exemplar	3 punts: aconplert	2 punts: en desenvolupament	1 punt: principiant
1. Locutors / presentadors (funció)	Saluden els oients i es dirigeixen a ells de tant en tant, presenten col·laboradors i tècnics, seccions del programa; donen entrada a cada secció i col·laborador, intervien per amenitzar l'espai. Acomiaden el programa. Solucionen imprevistos. Tenen fluïdesa verbal.	En algun aspecte mínim deixen de controlar la situació o no coneixen bé els continguts del programa o els col·laboradors. Potser els falta una mica de fluïdesa o s'han oblidat d'algun punt de la seua funció.	En general condueixen bé el programa a pesar d'algun problema de fluïdesa o domini de la situació. S'han oblidat d'amenitzar el programa, de dirigir-se al públic o als seus col·laboradors, de ser naturals...	Es limiten a donar pas a les seccions i els col·laboradors. No presenten el programa ni els continguts, no s'acomiaden, no es dirigeixen al públic o als col·laboradors de tant en tant, no fan comentaris.
2. Col·laboradors (estil)	Fan el seu espai de manera natural, fluïda, amena. Riquesa expressiva. Mostren emocions. Són clars i no s'enrotllen. No són monòtons. Parlen clarament. Si en són dos, estableixen com un diàleg. No es nota gens que lligen.	Malgrat les poques errades d'alguns col·laboradors, aconsegueixen ser entretinguts i clars en allò que expliquen. No semblen llegir la informació. No perden la naturalitat.	En la meitat de les seccions els col·laboradors són poc fluïts o resulten monòtons. Pot ser que alguns no parlen de manera clara. Es recolzen només sobre el text llegit.	La majoria dels col·laboradors tenen poc domini de la llengua, dels continguts de la secció o són poc naturals. Sembla que lligen. Es fan avorrits.
3. Seccions (contingut)	Les 5 o 6 seccions són interessants, variades, es fan amenes i curtes, informen de novetats poc o gens conegudes, tenen algun toc d'humor a vegades, estan pensades per a joves entre 14 i 18 anys. L'aspecte cultural hi predomina.	Una o dues seccions poden resultar d'escàs interès pel tema escollit o per la manera com s'ha presentat. En general, causen una bona impressió com a treballs ben fets.	La majoria de les seccions són poc interessants i no conviden a escoltar un nou programa. No hi ha treball d'investigació. Els continguts són coneguts. No hi ha informació cultural.	Les seccions són predominantment avorrides per la manera de presentar-les o pels continguts. No hi ha informacions variades, interessants i culturals. No s'han preparat bé.
4. Sintopies i podcasts (música)	El programa té una sintonia pròpia al principi i al final. Cada secció té la seua sintonia. Les músiques són bones i representatives. S'utilitzen podcasts pregravats. La qualitat àudio és bona.	El programa té una sintonia pròpia al principi i al final. Cada secció té la seua sintonia. Potser alguna sintonia no agrada. No s'utilitzen podcasts pregravats.	Hi ha poca variació musical. Fa la impressió que el programa és pobre. Potser les sintopies no són adequades al programa o seccions.	El material musical emprat no agrada en general o no respon al tipus de programa i les seccions. La qualitat sonora és baixa.
5. Llengua emprada (correcció)	En general, locutors i col·laboradors usen la llengua estàndard oral. No usen barbarismes. Empren connectors per ordenar i relacionar les idees exposades. Conjugació i pronoms ben emprats. Bona pronúncia.	Algun barbarisme apareix en el discurs, o algun error gramatical. Pot ser que algun participant no mostre fluïdesa o correcció. La impressió, així no obstant, és bona.	Hi ha certa desigualtat entre els col·laboradors. Uns quants utilitzen bé la llengua estàndard i d'altres són massa col·loquials o descuidats. No fan impressió negativa.	La llengua d'alguns col·laboradors és farruca de barbarismes o incorreccions gramaticals. No s'han preparat bé el contingut. Es nota massa improvisació.

⁴ Rúbrica extreta de la següent pàgina web:

<https://es.scribd.com/document/297333592/Rubrica-del-Programa-de-Radio-per-a-ESO>

11. CONTINGUTS

1. Escoltar

- 1.1. Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, acadèmic, social i àmbit laboral.
- 1.2. Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.
- 1.3. Observació i comprensió del sentit global de debats, col·loquis, entrevistes i converses espontànies de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que regulen la comunicació.

2. Parlar

- 2.1. Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció de textos orals.
- 2.2. Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic i dels instruments d'autoavaluació en pràctiques orals formals o informals.
- 2.3. Coneixement, comparació, ús i valoració de les normes de cortesia de la comunicació oral que regulen les converses espontànies i altres pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació. El debat.

3. Llegir

- 3.1. Coneixement i ús progressiu de tècniques i estratègies de comprensió escrita.
- 3.2. Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits en relació amb l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.
- 3.3. Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.
- 3.4. Actitud progressivament crítica i reflexiva davant de la lectura.

3.5. Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

4. Escriure

4.1. Coneixement i ús de les tècniques i estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió.

4.2. Escriptura de textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.

4.3. Escriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

4.4. Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com a forma de comunicar les experiències i els coneixements propis, i com a instrument d'enriquiment personal i professional.

Eduació literària

5. Pla lector

5.1. Lectura lliure d'obres de la literatura catalana i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels seus propis gustos i interessos literaris i la seva autonomia lectora.

5.2. Introducció a la literatura a través dels textos.

5.3. Aproximació a les obres més representatives de la literatura catalana dels segles XIX i XX als nostres dies a través de la lectura i explicació de fragments significatius i, si és el cas, d'obres completes.

6. Creació

- 6.1. Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos del segle XX, i utilització de les convencions formals del gènere seleccionat amb intenció lúdica i creativa.
- 6.2. Consulta de fonts d'informació variades per dur a terme treballs adequats.